

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kestävä ja jaettu metsiin liittyvä arvonluonti tulevaisuuden suomalaisella maaseudulla

28.8.2025

Maaseutututkijatapaaminen, Kuortane
Sessio 14. Metsien uudet roolit maaseudulla

Annukka Näyhä, Akatemiatutkija, Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu

Sisältö

- **BuSuT Akatemi**tutkijaprojekti (2021-2026) “Tulevaisuussuuntautuneet, yhteistoiminnalliset liiketoimintamallit kestävyys
- siirtymän edistäjinä-
Suomalainen metsäala kokeellisena alustana transitiiokehikon luomiselle (340756)”
- Venla Wallius ja Tutta Oittinen projekti/väitöskirjatutkijoina
- Löydöksiä ja pohdintaa hankkeen pohjalta maaseudun tulokulmasta

Tässä esityksessä pohdin

- Millaisena maaseudun toimijoiden rooli nähdään?
- Kuinka maaseudun toimijat osallistuvat yhteiseen arvonaluontiin tulevaisuudessa?
- Millaisia haasteita ja mahdollisuuksia tulevaisuus tuo tullessaan näille toimijoille?

Taustaa: yhteinen arvонуonti kestävyyssiirtymän perustana

- Yrityksillä sekä niiden liiketoimintamalleilla on keskeinen merkitys kestävyyssiirtymässä
- Kestävyyssiirtymä edellyttää yritysten lisäksi lukuisten muiden toimijoiden mukanaoloa ja yhteistoimintaa
- Monissa metsäisissä maissa kuten Suomessa metsät ovat aina olleet, ja yhä ovat, keskeinen osa yhteiskuntaa ja sen toimintoja
- Eri toimijoilla on kuitenkin erilaiset tarpeet, tavoitteet ja arvot, mikä johtaa usein ristiriitoihin siitä, kuinka metsiä tulisi käyttää nyt ja tulevaisuudessa
- Tarvitaankin lisää tietoa siitä, kuinka metsiin liittyvää yhteistä arvонуontia voidaan edistää yhteiskunnassa niin yrityksissä kuin eri yhteiskunnan toimijoiden muodostamissa arvoverkostoissa
- BuSuT projekti pyrkii osaltaan vastaamaan näihin haasteisiin ja keskusteluun

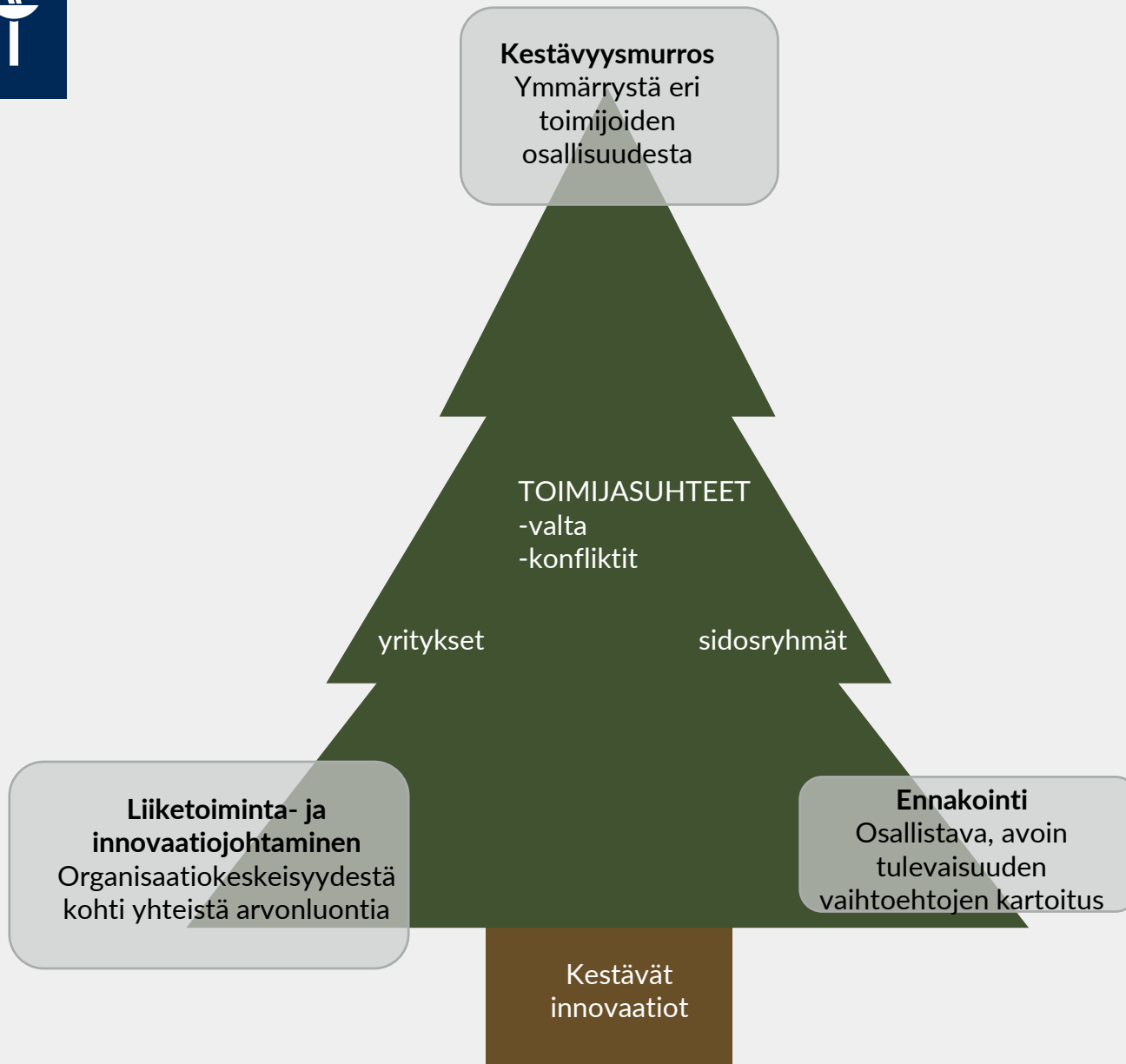
Mitä yhteisen arvонуonnin periaatteet ja yhteiset liiketoimintamallit oikein ovat?

- Liiketoimintamalleja ja arvонуontia, jotka eivät tuo vain taloudellisia arvoa yrityksille, vaan myös ekologista ja sosiaalisista arvoa laajemmin koko yhteiskunnalle
- Perustuvat yhteiseen arvopohjaan ja keskusteluun yritysten ja niiden erilaisten sidosryhmien välillä kestävyuden edistämiseksi
- Kirjallisuus: Bidmon and Knab, 2018; Aagaard et al., 2021; Planko And Cramer, 2021; Freudenreich et al. 2021; Tschiedel et al, 2024

BuSuT-tulokulmat ja odotetut lopputulemat

- Perustuu tekstiaineistojen, haastattelujen ja työryhmäkeskustelujen analyysiin.
- Lopputuloksena **transitiokehikko**, jota yritykset ja julkinen sektori voivat hyödyntää strategiatyössään ja sidosryhmäkeskusteluissaan.
- Tavoitteena lisätä toimijoiden välistä vuorovaikutusta, ymmärrystä ja rakentavaa keskustelua metsistä**

Tutkimuskysymykset ja lähestymiset

Tekstianalyysit WP1

- Poliittikadokumentit, medialähteet (283 HS & MT artikkelia vuosilta 2019-2021), muu kirjallisuus

- Ketä ovat suomalaisen yhteiskunnan keskeisimmät metsäkeskustelijat? Mitkä ovat heidän diskurssinsa, tavoitteensa, suhteensa ja asemansa?

Haastattelut WP2

- 73 haastattelua erilaisten metsään liittyvien toimijoiden ja sidosryhmien kanssa

- Millaista jaettua arvonluontia ja osallistavaa ennakointia harjoitetaan toimijayhteistyössä? Millaista toimintaa tarvittaisiin?

Työryhmät WP3

- Tulevaisuustyöryhmät (n. 30 hlö) backcasting lähestymistä käyttäen

- Millaisia toivottuja tulevaisuuksia suomalaisille metsille ja niiden kestäväälle käytölle toimijat luovat yhdessä?

Metsiin liittyvä transiio suomalaisessa yhteiskunnassa politiikkadokumenttien ja sanomalehtikeskustelujen valossa

- Toimijat ja heidän diskurssinsa ilmentävät hyvin erilaisia maailmankuvia, tuoden esiin metsiin liittyvien toiveiden ja näkemysten **vastakkainasettelun** sekä **moninaisuuden**
- Yhteiskunnan eri toimijat korostivat **poliitikkojen** vastuuta ja valtaa metsiin liittyvien muutosten tekijöinä
 - Karrikoiden, yhteiskunnan luomaan “**haluamme kaiken**” diskurssiin vastataan poliittisten tahojen osalta “**kaiken voi saada**” (metsät voidaan sekä suojella että säästää) diskurssilla
 - Poliitikot korostivat metsänomistajien valtaa, kun taas MTK näki ympäristöjärjestöjen ja vihreiden kaventavan metsänomistajien toimivaltaa

- Isoilla metsäyriyksillä, edunvalvontaorganisaatioilla ja metsänomistajilla on tärkeä rooli nykyisten rakenteiden ylläpitämisessä=>jäykkä metsäregiimi
 - Monet yhteisöt ja kansalaisjärjestöt tarvitsevat yhtenäisempiä yhteisiä toimia edistääkseen siirtymää
 - Hiljaisten toimijoiden rooli voi olla merkittävä
 - Uuden sukupolven metsänomistajat
- Muu yhteiskunta vs. maaseutu ja metsänomistajat
 - *Forest owners need support, not accusations (MTK); Forest owners as the saviours and the spittoons (politiikot); In the forest owners and livelihoods, we trust (though the society does not) (MS journalistit)*

Mitä haastatellut toimijat kertoivat yhteisestä ja kestävästä arvонуonnista?

- Yhteisen arvонуonnin merkitys tunnistetaan hyvin
- Kestävyystransition merkitys ja sen edistäminen ovat keskeisiä teemoja liki kaikille toimijoille
- Toimijat kuvailevat omia tavoitteitaan ja toimiaan usein yksityiskohtaisesti

Mutta,

- **Erimielisyys yhteisistä, tarkemmista kestävyystavoitteista ja toimista**
- Konkreettiset toimet usein hajanaisia ja tukevat toimijoiden omia etuja pikemmin kuin yhteisiä tavoitteita
- Toimijat kritisoivat poliittisia toimia, vaiettuja valtasuhteita, riitaista metsäkeskustelua, ja jäykkää metsäregiimiä, jotka eivät tue yhteisten tavoitteiden, toimien ja muutosten aikaansaamista

Nykytilasta 2025 toivottuun tulevaisuuteen 2050: mitä tulevaisuuryhmissä visioitiin tulevaisuuden metsistä ja niiden käytöstä?

Nykytila 2025

Hajaannus, hämmennys
ja ristiriidat
kokonaiskestävästä
metsien käytöstä

Polku tulevaisuuteen

Toivottu tulevaisuus 2050

**Suomi elää kohtuudella
hyödynnetyistä
elinvoimaisista metsistä**

Yhdeksän hyvää ja kymmenen kaunista maaseudun toimijoille?

- Elinvoimaiset metsät
- Moninaiset ansaintamallit, toimivat luontorvomarkkinat, korkeamman jalostusasteen tuotteet
- Uuden sukupolven metsänomistajuus
- Moninaiset metsäsuhteet
- Virkistys ja terveys
- Yhteistyö
- Toisia kunnioittava yhteiskunnallinen keskustelu ja avoin keskustelu vallasta
- Yhteiset linjaukset

- Kuinka maaseudun toimijat osallistuvat yhteiseen arvonluontiin tulevaisuudessa?
- Millaisia haasteita ja mahdollisuuksia tulevaisuus tuo tullessaan näille toimijoille?

Miten tukea kestäväää arvonluontia ja maaseudun tulevaisuuden roolia?

- Tarvitaan yhteiskunnan eri sidosryhmien laaja-alaisempaa ja voimakkaampaa osallistumista, sitoutumista ja kohtaamispaikkoja niin arvoverkostojen sisällä kuin niiden ulkopuolella. Tällöin on mahdollista yhteensovittaa tavoitteita ja toimia sekä allokoita niihin liittyviä haittoja, resursseja ja hyötyjä

Kiitos!

Annukka Näyhä
annukka.nayha@jyu.fi

Special Issue in Futures and Foresight science

(dl 30.8. 2025)

Organizational foresight in sectors based on renewable resources: reasons, advances and practices for preparing for future(s)

<https://onlinelibrary.wiley.com/journal/25735152>

Editing with tobias.stern@uni-graz.at; hermine.mitter@boku.ac.at; anu.laakkonen@helsinki.fi